

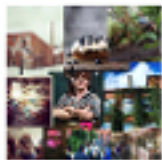
Den nya bruksorten
sammanställning från workshop om ägande och
drift av bruket i Fengersfors, 23 augusti 2018

Bruket i Fengersfors är till salu

Med anledning av försäljningen bjöd en arbetsgrupp, som bestått av Västra Götalandsregionen, Åmåls Kommun och Not Quite, in till en workshop för att diskutera framtida ägande och drift av bruket. Processen hölls i brukets fönsterverkstad och leddes av Henrik Johansson från Fantastic Studios.

Deltagare var lokala företagare, konstnärer, bybor, kommun-representanter och andra offentliga aktörer som listas på sista sidan.

Detta är en sammanställning av resultaten.

Workshopen i brukets fönsterverkstad leddes av Henrik Johansson från Fantastic Studios. Deltagarna var lokala företagare, konstnärer, bybor, kommun-representanter och andra offentliga aktörer. Syftet var att diskutera framtida ägande och drift av bruket.

 NOT QUITE

Bruket & orten fyra utmaningar

Fengersfors bruk har i 222 år dominerat orten. Idag är bruket ett levande kulturcentrum och ett av Dalslands största besöksmål.

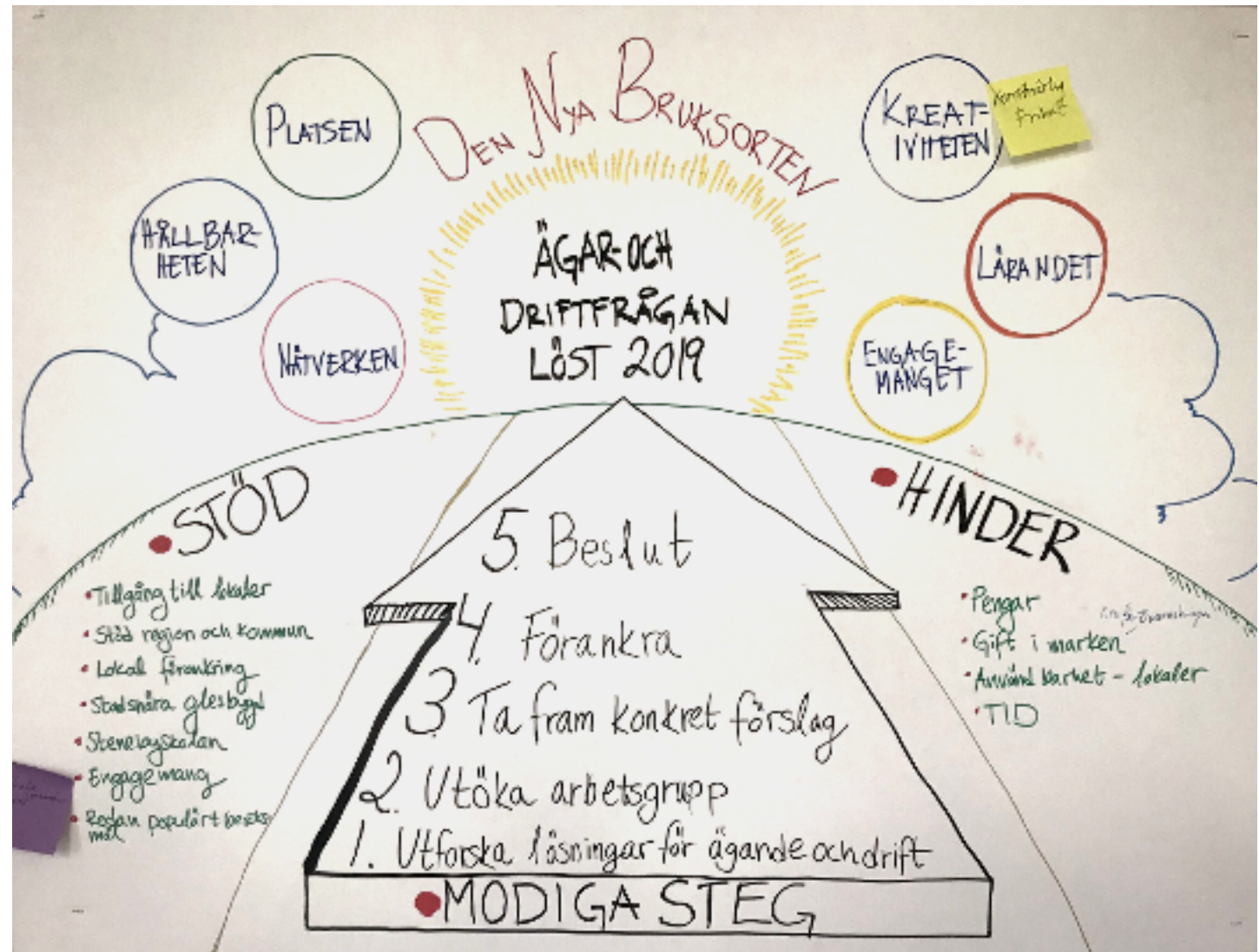

Platsen har gått från att domineras av en stark brukspatron till att samskapas av en mängd aktörer och blivit både mer resilient och inkluderande. Genom ägarskiftet öppnas nu möjligheter för ytterligare utveckling av orten.

I rapporten "Den nya bruksorten," som låg till grund för diskussionerna den 23 augusti, beskrivs fyra utmaningar:

1. Platsen
2. Kreativiteten
3. Hållbarheten
4. Lärande och nätverk

För att gå vidare med övriga utmaningar krävs svar på den första, platsen: Vem ska äga och driva bruket?

För att lösa den första utmaningen om platsen, så måste ägar- och driftfrågan lösas. En tänkt process beskrivs ovan som fem "modiga steg".

Workshopen den 23 augusti behandlade steg 1 och 2 - tänkbare lösningar utforskades genom en kreativ process och arbetsgruppen utökades med

turistrepresentanter, lokala företagare och representanter för lokalbefolkningen. Nästa steg för arbetsgruppen är att ta fram förslag och förankra inför beslut.

Workshopprocess

Fengersfors2018

Agenda, 23 augusti:

9.30 - Not Quite, Västra Götalandsregionen och Åmåls kommun välkomnar

10.00 - Check in, vilka är vi, vad vill vi med dagen?

10.30 - Presentation av 'Den nya bruksorten'

11.00 - Intressentanalys i 2 steg

12.30 - Lunch

13.30- Scenarioutveckling

14.00 - Arbetsgruppen utökas

14.15 - Check ut, hur är känslan från dagen?

Dagens fokus var att undersöka vilka som skulle gynnas av en långsiktig lösning på ägandet och driften av bruket samt att utveckla scenarier för hur ett sådant ägande kan se ut. Processen följde en modell för idéutveckling där en kvantitet av idéer skapar förutsättningar för kvalitén på de idéer som väljs ut. Först fick deltagarna producera mängder

av idéer i en kreativ process för att sedan tänka mer analytiskt och välja ut de bästa idéerna som utvecklades och presenterades i helgrupp. Sista momentet på dagen var att utöka arbetsgruppen som ska ta arbetet med att hitta en lösning på ägande och driftfrågan vidare under hösten 2018.

Intressentanalys, aktörer

Deltagarna fick i grupper skriva ner alla tänkbara intressenter för en långsiktig lösning på ägande och drift av bruket. En intressent definierades som "En person eller grupp som påverkas av att bruket får en ny permanent ägar- och driftlösning så verksamhet kan bestå och utvecklas långsiktigt". De intressenter som nämndes var således både personer som kan vara intresserade av att äga, driva eller finansiera köpet av bruket men också alla de som påverkas - direkt

eller indirekt - av en lösning på frågan.

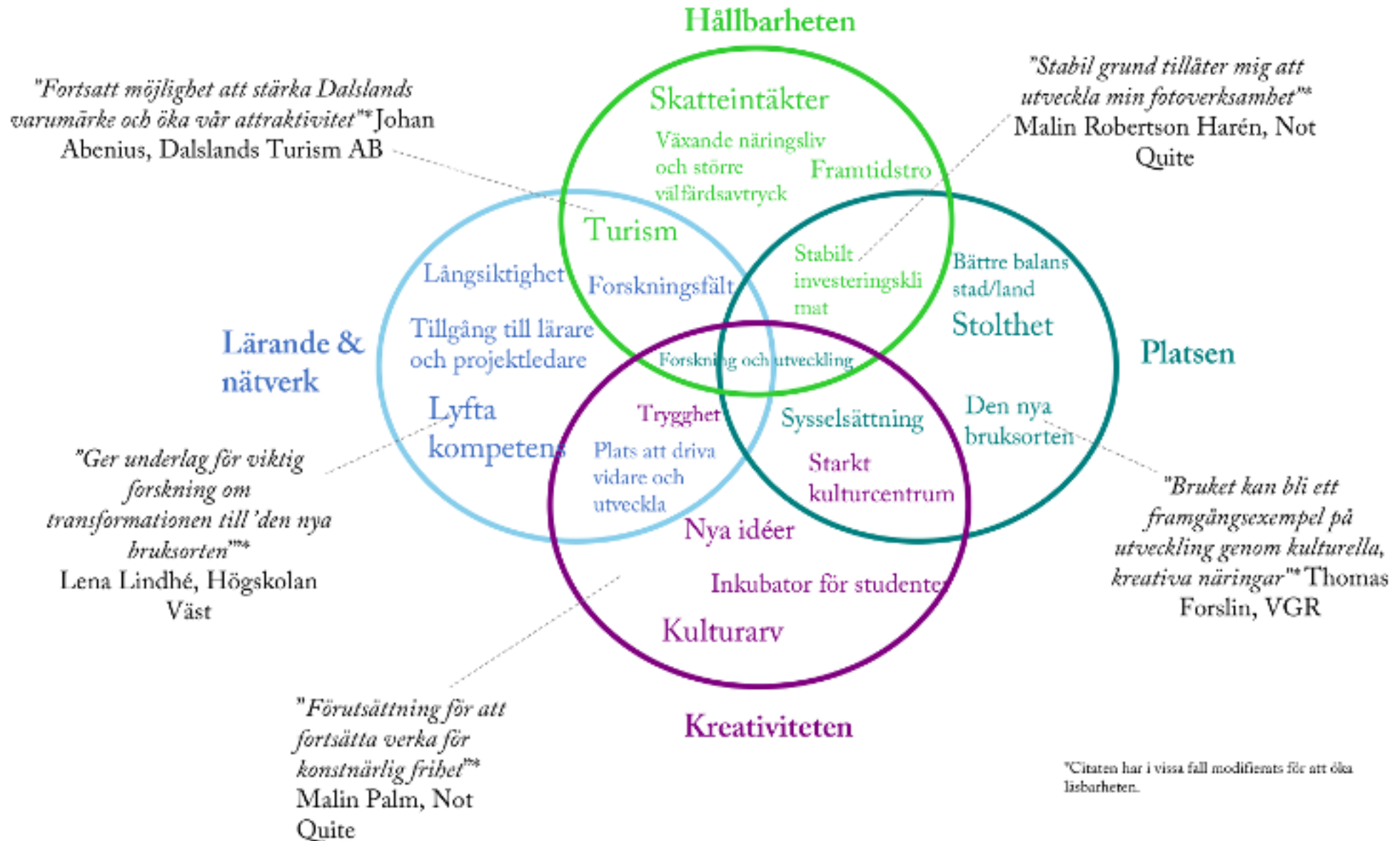
I figuren nedan syns alla intressenter som kom upp - ordens storlek är bestämd av hur många gånger de nämndes. Den kreativa processen följdes av en analytisk del där deltagarna fick rösta på de intressentperspektiv de tyckte var viktigast att ta i beaktande. Dessa intressenter lyftes sedan vidare till nästa steg där deras motivationen undersöktes.

Intressentanalys, motivationer

Arbetet fortsatte med att undersöka utvalda aktörers motivation. De intressenter som ansetts viktigast var: Not Quite, Västra Götalandsregionen, lokalbefolkningen, Dalslandskommunerna, Stenebyskolan, Högskolan Väst, företagare på bruket och i Fengersfors omnejd. Momentet inleddes med att deltagarna fick fundera över sin egen motivation - både personligt och

professionellt. Några motivationer är citat i bilden. Sedan undersöktes motivationen för de utvalda aktörerna genom att deltagarna fick svara på frågan: "Hur skulle en långsiktig lösning på frågan om ägandet och driften av bruket gynna xx?". Ett axplock av dessa motivationer syns i bilden ovan, uppdelade efter "Den nya bruksortens" fyra utmaningar.

Scenarier för drift och ägande

I grupper om fem fick deltagarna arbeta fram olika scenarier för finansiering, ägande och drift av bruket. Dessa scenarier presenterades sedan i helgrupp.

Frågan som besvarades var:

"Vilka olika scenarier för ägande- och driftlösningar kan vi skapa som långsiktigt kan stötta verksamheten på bruket?"

Presentationerna:

Grupp 1

Den första gruppen föreslog att ägande, drift och finansiering av bruket inte sköts av samma aktör. Bruket kan t.ex. drivas genom ett aktiebolag, där alla som vill kan köpa andelar. NQ står som ägare medan andra betalar - antingen genom köp av aktier eller att kommun och region går in med finansiellt stöd. Alternativt kan nuvarande ägare stå kvar men att ett separat driftbolag löser de praktiska problemen.

Grupp 2

Även denna grupp var av åsikten att ägande, drift och finansiering kan delas upp. Bolaget "Den nya bruksorten AB" där invånare i Fengersfors äger andelar kan driva verksamheten medan ägarskapet delas mellan kommun, VGR, enskilda företag och NQ. Alternativt kan en filantrop som brinner för att göra något större av bruket gå in och finansiera köpet och sedan äga själv eller lämna över till någon annan.

Grupp 3

Ett mixat ägande där fastigheten och driften delas upp föreslog denna grupp. Kanske kan finansieringen av köpet komma via crowdfunding från de som vill se en framtid på bruket? Driften föreslogs skötas av ett aktiebolag "Fengersfors innovation AB".

Ett alternativt scenario som presenterades var att en stiftelse äger bruket medan driften sköts av en offentlig aktör.

Grupp 4

Grupp 4 föreslog att Västra Götalandsregionen, Åmåls kommun och NQ köper bruket tillsammans och bildar en stiftelse som står som ägare och finansiär. Sen bildas "Den nya bruksorten AB" av bybor, företagare, konstnärer med flera som sköter driften och utvecklingen av verksamheten.

Grupp 5

Denna grupp presenterade scenariot "den fattiga ägaren" vilket innebär att t.ex. NQ står som ägare av bruket men att någon rikare aktör finansierar köpet och driften. NQ skulle då ansvara för profilen och utvecklingen utan att behöva gå in med eget kapital.

Ett annat alternativ som föreslogs var att starta "Den nya bruksorten AB" där köpet av bruket finansieras genom aktieköp.

Flera möjliga lösningar

Nedan visas en sammanställning av de scenarier som togs fram av de fem grupperna. Alla grupper föreslog någon form av uppdelning mellan drift, ägande och finansiering. Ett mixat ägande föreslogs av flera grupper och möjligheten att starta ett aktiebolag ägt av lokala aktörer var också populärt. Många ansåg att det fanns fördelar med

att låta invånarna i byn vara delaktiga på ett eller annat vis och på så vis skapa ett större engagemang. Det fanns också en vilja att ha professionell skötsel av bruket för att frigöra tid och kraft åt de olika aktiva verksamheterna att fokusera på sin kärnverksamhet istället för på fastighetsskötsel.

Scenario	Finansiärer	Ägare	Driftansvariga
1. Mixat ägande	Åmåls kommun + VGR + NQ		Driftbolag
2. Den fattiga ägaren	Region eller kommun	NQ	VGR eller Åmåls kommun
3. Den rika ägaren	Filantrop/VGR		Ex. NQ, driftbolag "Den nya bruksorten AB"
4. Aktiebolag	Nya bruksorten AB – aktiebolag driver, äger och finansierar	invånare, företag och andra kan köpa andelar	
5. Stiftelse	Ex. Crowdfunding, privata investerare	VGR + Dalslandskommunerna +NQ	Nya Bruksorten AB
6. Nuvarande ägare	---	Nuvarande ägare	Ex. VGR, Dalslandskommunerna, NQ

Nästa steg - arbetsgruppsmöte

Åmål 20 september 2018

Dagen avslutades med en inbjudan att delta i den arbetsgrupp som startats för att fortsätta arbetet med att ta fram en ägar- och driftlösning för bruket. Personer från flera olika sektorer visade intresse och även personer som inte kunde medverka på workshopen är inbjudna att delta. Första mötet med den utökade gruppen sker den 20 september i Åmål. Målet är att en konkret lösning ska presenteras under hösten 2018 och att beslut om ägande skall fattas under 2019.

Nya arbetsgruppen (preliminärt):

- Not Quite, genom ordförande Karl Hallberg, styrelseledamöter Catarina Vilhelmsson och Lena Waldau, grundare Jessica Fleetwood och Peter Mol
- Höskolan Väst genom utvecklingsstrateg Lena Lindhé, som även företräder sig själv som konsult
- Åmåls kommun, genom kulturchef Stefan Jacobson och turismutvecklare Anna Hjelmberg
- Byalaget i Fengersfors, genom ordförande Elsa Dahlstrand
- Västra Götalandsregionen, genom regionutvecklare Thomas Forslin
- Bengtsfors kommun, genom kulturchef Sara Vogel-Rödin
- Fengers husrum, genom grundare Marcus Lidén
- Brukets Godaste, genom grundare Lisa Malm
- Dalsland Turist AB, genom VD Johan Abenius
- Villa Weidling, genom grundare Lotta Weidling
- Mötesplats Steneby, genom verksamhetsledare Anders Lindgren
- 3D Form, genom grundare Lars Baltsar Jonsson
- Hållbara platser, genom projektansvariga Monica Lindstrand och Karin Hedborg

Denna rapport är producerad av Fantastic Studios i samarbete med Åmåls kommun och Not Quite.

Sammanställning text och layout: Vera Telemo, Henrik Johansson och Abigail Blandon, Fantastic Studios.

Feedback och rådgivning: Marcus Haraldsson, Not Quite

Deltagare

Övre raden:

Thomas Forslin (regionutvecklare Västra Götalandsregionen), Lisa Malm (grundare Brukets Godaste), Peter Bratt (regionutvecklare Västra Götalandsregionen), Elsa Dahlstrand (ordförande Fengersfors byalag), Sara Vogel-Rödin (kulturchef Bengtsfors kommun), Anna Hjelmberg (turismutvecklare Åmåls kommun), Anders Lindgren (verksamhetsledare Mötesplats Steneby), Lena Lindhé (utvecklingsstrateg Högskolan Väst), Gunnar Källstrand (kultursamordnare Åmåls kommun), Stefan Jacobson (kulturchef Åmåls kommun), Göran Eriksson (kommunchef Bengtsfors kommun), Bengt Eriksson (Hållbara platser), Lena Waldau (styrelsesuppleant Not Quite), Vera Telemo (Stockholm Resilience Centre), Karl Hallberg (ordförande Not Quite), Lotta Weidling (grundare Villa Weidling).

Nedre Raden:

Marcus Haraldsson (verksamhetsledare Not Quite), Marcus Lidén (grundare Fengers husrum), Malin Palm (verksamhetsledare Not Quite), Monica Lindstrand (Hållbara platser), Ida Svanberg (kulturstrateg Fyrbodals kommunalförbund), Jeanette Lindh Svanqvist (näringslivsutvecklare Bengtsfors kommun), Malin Robertson Harén (verksamhetsledare Not Quite), Catarina Vilhelmsson (styrelseledamot Not Quite), Kerstin Aronsson (grundare Brukets Papper & Bok).

Inte med på bilden:

Jonatan Malm (hemslöjdskonsulent Västarvet), Bengt-Åke Löfgren (Hållbara platser), Elin Guldåker (delägare Not Quite)